14

ภาพลักษณ์ความเป็น “วีรบุรุษ” ในวรรณกรรมเยาวชนจีน เรื่อง เรื่องราวของเหลยเฟิง

The Image of “Heroism” in the Chinese Children’s literature Entitled The Story of Lei Feng

วุฒิพงษ์ ประพันธมิตร กนกพร นุ่มทอง และ ศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม

Wuttipong Prapantamit Kanokporn Numtong

and Siriwan Likhidcharoentham

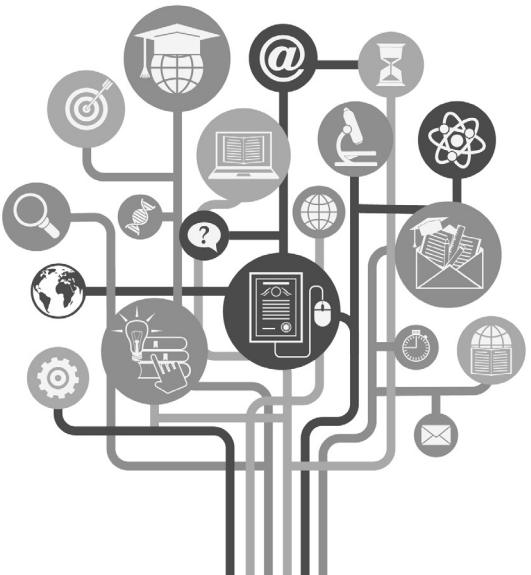

ภาพลักษณ์ความเป็น "วีรบุรุษ" ในวรรณกรรมเยาวชนจีน เรื่อง เรื่องราวของเหลยเฟิง*

The Image of "Heroism" in the Chinese Children's literature Entitled The Story of Lei Feng

วุฒิพงษ์ ประพันธมิตร[1] กนกพร นุ่มทอง[2] และ ศิริวรรณ ลิขิตเจริญธรรม[3]

Wuttipong Prapantamit Kanokporn Numtong and Siriwan Likhidcharoentham

[1]**คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900 ประเทศไทย**

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand e-mail : wuttipong.pra@ku.th

[2]**คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900 ประเทศไทย**

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand e-mail : kanokporn.n@ku.th

[3]**คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ 10900 ประเทศไทย**

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok 10900, Thailand e-mail : siriwan.l@ku.th

Received : September 21, 2021 **Revised :** November 2, 2021 **Accepted :** November 3, 2021

บทคัดย่อ

วรรณกรรมเยาวชนนอกจากจะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน เนื้อหาของตัวบทยังสอดแทรกคติสอนใจและอุดมการณ์ที่สื่อสารผ่านตัวละครในเรื่องอีกด้วย บทความนี้ มุ่งศึกษาและวิเคราะห์ภาพลักษณ์ความเป็น "วีรบุรุษ" ผ่านตัวบทวรรณกรรมเยาวชนจีน เรื่อง *เรื่องราวของเหลยเฟิง* ซึ่งนำเสนอชีวประวัติของเหลยเฟิง วีรบุรุษแห่งจิตวิญญาณของประชาชาติจีนผู้มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1940-1962 อันเป็นช่วงเหตุการณ์เปลี่ยนผ่านทางการเมืองของประเทศจีน ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า วรรณกรรมเยาวชนจีน เรื่อง *เรื่องราวของเหลยเฟิง* นำเสนอภาพลักษณ์ความเป็น "วีรบุรุษ" ที่สะท้อนผ่านตัวคุณสมบัติของละครเอกเหลยเฟิง 2 ประการ คือ การเป็นผู้ภักดีต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนและประธานเหมาเจ๋อตง รวมถึงการอุทิศตนเพื่อรับใช้มวลชนและมีความสุขในการช่วยเหลือผู้อื่น นอกจากนี้ ปรากฏการณ์การตีพิมพ์วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันกลายเป็นกลไกสำคัญที่เกี่ยวโยงไปถึงการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์และจิตวิญญาณการช่วยเหลือผู้อื่น ดังการหยิบยกคุณสมบัติของเหลยเฟิงมาเผยแพร่ผ่านรูปแบบวรรณกรรม ซึ่งเป็นหนึ่งในจิตวิญญาณสำคัญของกระแสสังคมจีนในปัจจุบัน

คำสำคัญ : เรื่องราวของเหลยเฟิง; วรรณกรรมเยาวชน; วีรบุรุษ; เหลยเฟิง; หยังเซิ่นซิน

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง **กระแส "จิตวิญญาณเหลยเฟิง" ในสังคมและวัฒนธรรมของจีนสมัยปัจจุบัน** หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

Children’s literature can enhance children’s early learning and development. Additionally, the moral and ideological issues can be inserted in the story through its characters. The purpose of this article was to research and analyze the image of a hero in Chinese children’s literature using Yang Chenxin’s *The Story of Lei Feng*. This novel presents the biography of Lei Feng, a Chinese role model who lived from 1940 to 1962 during China’s political transition. According to the findings, *The Story of Lei Feng* represents the characteristics of a hero in two categories: loyalty to the Chinese communist party and Chairman Mao Zedong, and the life dedicated to serving people. Additionally, the findings indicate that this novel, which is still being published today, can be used to develop children to possess desirable characteristics including the spirits of serving others like Lei Feng, a central spirit in modern Chinese culture.

Keywords : The Story of Lei Feng; Children’s Literature; Hero; Lei Feng; Yang Chenxin

บทนำ

ภาพลักษณ์ของวีรบุรุษ หรือฮีโร่ (hero) ในสื่อสังคมกระแสหลักตั้งแต่อดีตส่วนใหญ่มักได้รับการถ่ายทอดในรูปแบบตำนานที่สะท้อนถึงพระปรีชาสามารถของกษัตริย์ เกียรติประวัติของนักรบผู้กอบกู้บ้านเมืองให้พ้นจากภัยสงคราม หรือวีรกรรมของยอดมนุษย์ผู้ช่วยเหลือโลกให้พ้นจากความชั่วร้ายของปีศาจและคนชั่ว หากแต่มิติสังคมปัจจุบัน ภาพของฮีโร่อาจถูกแทนที่ด้วยปุถุชนผู้มีคุณธรรมจิตใจเปี่ยมด้วยความเมตตาต่อเพื่อนมนุษยชาติ และสรรสร้างคุณูปการต่อผืนแผ่นดินมาตุภูมิ ดังกรณีศึกษาการสร้างภาพลักษณ์ของวีรบุรุษกระแสใหม่ในประเทศจีนยุคปัจจุบัน ซึ่งวีรบุรุษหรือฮีโร่ที่เกิดขึ้นในสังคมจีนยุคปัจจุบันสะท้อนภาพลักษณ์มิติใหม่ที่วีรบุรุษเป็นเพียงบุคคลธรรมดา

นับตั้งแต่ประเทศจีนอยู่ภายใต้การนำของประธานเหมาเจ๋อตง[1] (毛泽东 Mao Zedong) เหลยเฟิง (雷锋 Lei Feng) เป็นที่รู้จักในฐานะหนึ่งในวีรชนทหารกองทัพปลดแอกประชาชนจีน (People’s Liberation Army) และสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีนผู้เปี่ยมด้วยคุณธรรมช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส

ภายหลังเหตุการณ์มรณกรรมด้วยอุบัติเหตุขณะปฏิบัติหน้าที่ของเหลยเฟิงเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม ปี ค.ศ. 1962 ด้วยวัยเพียง 22 ปี (胡世宗、陈广生, 2018 : 254) เรื่องราวความ

[1] จากนี้ผู้วิจัยจะเรียกว่า “ประธานเหมา” (毛主席) เพื่อความกระชับของข้อความ

ประทับใจที่ได้รับการเผยแพร่จากอนุทินของเหลยเฟิง ตลอดจนผลงานประพันธ์ที่เหลยเฟิงประพันธ์และตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เมื่อครั้งยังมีชีวิตได้รับการกล่าวถึงในสื่อสังคมเป็นวงกว้าง เพื่อเป็นการกล่าวยกย่องคุณงามความดีของเหลยเฟิง ประธานเหมาในฐานะผู้นำประเทศจีนในขณะนั้นได้เขียนอักษรจีนด้วยพู่กันว่า “จงศึกษาแบบอย่างจากสหายเหลยเฟิง” (向雷锋同志学习 Learn from Comrade Lei Feng) ซึ่งมีการตีพิมพ์ข้อความดังกล่าวในสื่อสังคมอย่างแพร่หลาย เช่น วารสารเยาวชนจีน (China Youth) ตีพิมพ์ในวารสารฉบับที่ 5 และ 6 ของเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1963 (ฉบับศึกษาจากเหลยเฟิง) เป็นครั้งแรก (王兴东、陈宝光, 2012 : 65-70) รวมถึงหนังสือพิมพ์ฉบับวันที่ 5 มีนาคม ปี ค.ศ. 1963 ของหลายสำนัก อาทิ หนังสือพิมพ์ประชาชน (People’s Daily) ต่างก็มีการตีพิมพ์ข้อความ “จงศึกษาแบบอย่างจากสหาย เหลยเฟิง” (郑仲书, 2019 : 30) เช่นกัน

พลวัตดังกล่าว กลายเป็นกลไกสำคัญที่ก่อให้เกิดการจุดกระแสจิตวิญญาณเหลยเฟิงให้ลุกโชติช่วงไปยังสังคมจีน โดยเหลยเฟิงได้รับการเชิดชูให้เป็น “แบบอย่างแห่งยุคสมัย จะเป็นแสงแห่งจิตวิญญาณอันรุ่งโรจน์สาดส่องไปทั่วโลก” (殷允岭, 2018 : 322) เรื่องราวการอุทิศจิตวิญญาณแรงกาย แรงใจและชีวิตอันไร้ขีดจำกัดเพื่อชาติและพรรคคอมมิวนิสต์จีนของเหลยเฟิงได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางในทุกแวดวงสื่อสังคม รวมถึงการจัดพิมพ์เรื่องราวของเหลยเฟิงสู่รูปแบบวรรณกรรมเยาวชนอีกด้วย

วรรณกรรมเยาวชน (Children’s literature) เป็นหนังสือหรืองานเขียนที่มีเด็กเป็นกลุ่มเป้าหมายในการอ่านและเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก (Schneider, 2016 : 10) มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนาการ เปิดโลกทัศน์ใหม่ที่กว้างขึ้น ทั้งยังสร้างบุคลิกลักษณะ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม รวมถึงการหล่อหลอมวัฒนธรรมอันดีให้กับเยาวชน (รัถพร ซังธาดา, 2531 : 6-7) แบ่งการจัดประเภทตามรูปแบบ (genre) ที่หลากหลาย เช่น หนังสือภาพสำหรับเด็กเล็ก หนังสือเกี่ยวกับตำนาน นิทานปรัมปรา เทพนิยาย บันเทิงคดี บทกวี รวมถึงชีวประวัติของของบุคคลสำคัญในประเทศ (Anderson, N. A., 2002 : 8) สำหรับวรรณกรรม *เรื่องราวของเหลยเฟิง* จัดว่าอยู่ในประเภทการเล่าชีวประวัติของบุคคลคนหนึ่งในฐานะวีรบุรุษของประเทศจีน เพราะวรรณกรรมเรื่องดังกล่าวสะท้อนเรื่องราวและเหตุการณ์สำคัญของ เหลยเฟิง ซึ่งแฝงแง่คิดทางคุณธรรมผ่านภาษาที่เรียบง่าย เหมาะสำหรับช่วงวัยของผู้อ่าน

เรื่องราวของเหลยเฟิง ตีพิมพ์ฉบับแรกเมื่อปี ค.ศ. 1963 โดยสำนักพิมพ์กองทัพปลดแอกประชาชน (People’s liberation army publishing house) นำเสนอเรื่องราวชีวประวัติของเหลยเฟิงรวมระยะเวลา 22 ปี เริ่มตั้งแต่ช่วงปีที่เหลยเฟิงเกิดมาในช่วงที่ประเทศจีนอยู่ในระบบสังคมแบบเก่า

ภายใต้กฎเกณฑ์ของลัทธิจักรวรรดินิยมและการนำของพรรคก๊กมินตั๋ง สงครามการถูกรุกรานจากประเทศญี่ปุ่น ผนวกกับพื้นฐานครอบครัวของเหลยเฟิงซึ่งเป็นครอบครัวกสิกรรมที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยจะดีนัก ปัญหาสงครามและระบบการเมืองแบบเก่าทำให้บิดามารดาของเหลยเฟิงถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกทำร้ายร่างกายจนเสียชีวิตทั้งคู่ ทำให้เขากลายเป็นเด็กกำพร้าในวัยเพียง 7 ขวบ เหตุการณ์ดำเนินมาจนถึงประเทศจีนได้รับการปลดแอกและสถาปนาเป็นสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ปี ค.ศ. 1949 พรรคคอมมิวนิสต์ได้มอบชีวิตใหม่ให้กับเหลยเฟิง ทั้งการศึกษา ที่ดิน อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต หลังจากจบการศึกษา เขาตอบแทนคุณมาตุภูมิและพรรคคอมมิวนิสต์เริ่มจากการปฏิบัติหน้าที่เป็นข้าราชการประจำอำเภอ การอาสาเป็นมือขับรถแทร็กเตอร์ในฟาร์มเกษตรตามนโยบายการพัฒนาเกษตรกรรมแห่งชาติ การอาสาเป็นมือขับรถปราบดิน ณ คอมมูนอุตสาหกรรมถลุงเหล็กอานกัง ตามนโยบายก้าวกระโดด (the great leap forward) ของประธานเหมา ตลอดจนการประจำการเป็นทหารกองทัพปลดแอกประชาชนจีนซึ่งเหลยเฟิงสร้างคุณูปการให้แก่องค์กรที่ตนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างน่าชื่นชม

ปัจจุบันกรมกิจการทั่วไปแห่งกระทรวงศึกษาธิการ (教育部办公厅 General Office of the Ministry of Education) บรรจุให้วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น รวมถึงจัดให้เป็นหนังสือแนะนำสำหรับห้องสมุดในสถานศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ประจำปี ค.ศ. 2019 (General Office of the Ministry of Education, 2019 : Online)

ความน่าสนใจต่อการศึกษาวรรณกรรมเรื่องดังกล่าว คือ ตัวบทนำเสนอความเป็นวีรบุรุษของ เหลยเฟิงที่นอกเหนือจากภาพจำกระแสหลักตามบัญญัติคำนิยามของวีรบุรุษแบบดั้งเดิม ที่หมายถึง บุคคล โดยเฉพาะบุรุษเพศที่มีพฤติกรรมการปฏิบัติดีและมีความกล้าหาญ (Oxford Dictionaries, 2015) บุรุษที่ได้รับยกย่องว่ามีความกล้าหาญ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1127) หรือบุคคลที่มีฝีมือเก่งกล้าอาจหาญมากกว่าปุถุชน (中国社会科学院语言研究所词典编辑室, 2020 : 1570) ทั้งนี้จาก การศึกษาตัวบทของผู้วิจัยยัง พบว่า ความเป็นวีรบุรุษของเหลยเฟิงมีขอบเขตที่กว้างมากกว่าการให้นิยามกระแสเดิม ซึ่งยังหมายรวมถึง ความภักดีต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนและประธานเหมา การอุทิศตนเพื่อรับใช้มวลชนและมีความสุขในการช่วยเหลือผู้อื่น ดังนั้น ผลการศึกษาของผู้วิจัยเผยให้เห็นถึงกลวิธีการสื่อสารภาพลักษณ์ของวีรบุรุษ รวมถึงการตีความคุณลักษณะของวีรบุรุษในอีกมิติหนึ่งที่เรียบง่ายและเป็นรูปธรรม

ขณะเดียวกันผู้วิจัย พบว่า วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *เรื่องราวของเหลยเฟิง* ภายใต้ยุคสมัยการนำของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง (习近平 Xi Jinping) มีการตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องในหลายสำนวน

และหลายสำนักพิมพ์ ผนวกกับการเรียบเรียงเนื้อหาและออกแบบปกหนังสือสื่อถึงภาพลักษณ์ของเหลยเฟิงเพื่อดึงดูดกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นเยาวชน ปรากฏการณ์ดังกล่าวชวนให้คิดว่า ภายหลังจากการมรณกรรมของเหลยเฟิง ภาพความเป็น “วีรบุรุษ” ของเหลยเฟิงถูกเล่าในประเด็นใดบ้าง อีกทั้งประเด็นเหล่านี้อาจกลายเป็นกลไกสำคัญที่เกี่ยวโยงไปถึงเป้าหมายการหล่อหลอมและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเยาวชนจีนให้มีค่านิยมทางความคิดเฉกเช่นเดียวกับเหลยเฟิง

จากการทบทวนงานศึกษาที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น พบว่า งานศึกษายังไม่มีผู้ศึกษาวรรณกรรมเรื่องดังกล่าวในประเทศไทย รวมถึงงานศึกษาในต่างประเทศยังไม่พบการศึกษาชีวประวัติของเหลยเฟิง ผ่านมิติการถ่ายทอดเรื่องราวสู่วรรณกรรมเยาวชนมากนัก ทั้งนี้ ผลการศึกษาของผู้วิจัยจะให้ชุดข้อมูลกระแสใหม่ที่นำเสนอภาพลักษณ์ความเป็น “วีรบุรุษ” ที่อยู่ในฐานะบุคคลธรรมดา รวมถึงความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์กับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ก่อให้เกิดการขัดเกลาทางสังคมขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ภาพลักษณ์ความเป็น “วีรบุรุษ” ผ่านตัวบทวรรณกรรมเยาวชน เรื่อง *เรื่องราวของเหลยเฟิง* ฉบับเรียบเรียงของ หยังเซิ่นซิน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยเอกสารเป็นหลัก (documentary research) โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในลักษณะเชิงพรรณนาความ(descriptive analysis) และอธิบายความ(explanatory analysis) มีกระบวนการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาและวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมเยาวชน *เรื่องราวของเหลยเฟิง* ฉบับเรียบเรียงของหยังเซิ่นซิน ที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ไปรษณีย์และโทรคมนาคมประชาชน ซึ่งเป็นฉบับที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีรูปแบบการเล่าเรื่อง การใช้ภาษาที่เหมาะสำหรับเยาวชน มีการสอนคำศัพท์สำนวนจีนและ มีภาพประกอบตลอดทั้งเรื่อง อีกทั้งยังเป็นฉบับที่ได้รับความนิยมจากยอดจำหน่ายกว่า 11 ล้านเล่มทั่วโลก (ข้อมูลจากสำนักพิมพ์)

วิธีการเก็บข้อมูล

1) ศึกษาและเก็บข้อมูลด้านกรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมโนทัศน์และคุณสมบัติของวีรบุรุษที่แสดงให้เห็นถึงชุดข้อมูลการสังเคราะห์ตัวบท ผนวกกับแนวคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม (socialization) ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมร่วมกับหลักทางจิตวิทยาใน

การศึกษากลไกการปฏิสัมพันธ์ การหล่อหลอมและสร้างพฤติกรรมความเชื่อร่วมกัน และยังรวมถึงเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ และภาษาไทย เพื่อประกอบเป็นข้อสนับสนุนผลการศึกษาของผู้วิจัย

2) วิเคราะห์ตัวบทจากวรรณกรรมเยาวชน *เรื่องราวของเหลยเฟิง* ฉบับเรียบเรียง ของหยังเซิ่นชิน ที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ไปรษณีย์และโทรคมนาคมประชาชน โดยคัดเลือกการนำเสนอฉากเหตุการณ์ที่สะท้อนถึงคุณสมบัติสำคัญของความเป็นวีรบุรุษที่สะท้อนผ่านตัวละครเอกเหลยเฟิง

3) วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดเลือกตัวบทที่นำเสนอความเป็นวีรบุรุษผ่านคุณสมบัติสำคัญของเหลยเฟิง รวมถึงประเด็นการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเยาวชนที่สะท้อนผ่านการเรียบเรียงวรรณกรรมเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ การนำเสนอผลการวิจัยข้อสรุปและอภิปรายผลการวิจัยด้วยรูปแบบการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (analytical description)

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถ่ายถอดเสียงเป็นภาษาไทย โดยยึดตามเกณฑ์การถ่ายถอดเสียงภาษาจีนแมนดารินด้วยอักขรวิธีไทยของคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ไทยในเอกสารภาษาจีน สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2543 เป็นหลักแต่ปรับให้ง่ายลงตามข้อ 3.2 ในเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งอนุโลมให้ถอดเสียง zh ch sh เป็น จ; ช/ฉ; ส/ช โดยไม่ขีดเส้นใต้ก็ได้ ส่วนคำที่ใช้แพร่หลายแล้วในภาษาไทยจะเลือกใช้ตามความนิยมเดิม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดอักษรจีนและคำแปลเป็นภาษาอังกฤษไว้ในวงเล็บเมื่อปรากฏเป็นครั้งแรกเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้อ่านในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ตัวบทวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง “เรื่องราวของเหลยเฟิง” สะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ความเป็นวีรบุรุษ 2 ประการ ดังนี้

1) การเป็นผู้ภักดีต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนและประธานเหมา

2) การอุทิศตนเพื่อรับใช้มวลชนและมีความสุขในการช่วยเหลือผู้อื่น

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างจากเนื้อความในตัวบทประกอบเพื่อให้เห็นวิธีการแสดงออกถึงภาพลักษณ์นั้น ๆ

1. การเป็นผู้ภักดีต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนและประธานเหมา

ภาพลักษณ์ประการหนึ่งของความเป็นวีรบุรุษของเหลยเฟิง ผู้ภักดีต่อชาติ ศรัทธาในพรรคคอมมิวนิสต์จีนและประธานเหมา การได้มาซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวอาจเป็นผลมาจากการที่เหลยเฟิงประสบกับความยากลำบาก รวมถึงโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นกับครอบครัวของเขาเมื่อครั้งที่ประเทศจีน

ปกครองในระบอบเก่าจนทำให้เหลยเฟิงต้องกลายเป็นเด็กกำพร้า แต่เมื่อเข้าสู่สังคมแบบใหม่ ชีวิตของเหลยเฟิงได้รับการดูแลจากพรรคคอมมิวนิสต์ หล่อหลอมให้เหลยเฟิงเติบโตเป็นผู้มีค่านิยมตามหลักลัทธิสังคมนิยม ทั้งยังเป็นผู้สร้างคุณูปการให้แก่สังคม คุณสมบัติดังกล่าว สะท้อนผ่านตัวบทวรรณกรรมในหลายฉากสำคัญ ดังตัวอย่างที่ 1-3

ตัวอย่างที่ 1

党的恩情像太阳一样照进了雷锋的心里，他从心底感激党和人民政府，感激他们给穷苦的人们带来了新生活。他暗暗下决心，一定要好好做人，努力报答党和人民的恩情。(杨称心, 2013 : 17)

บุญคุณของพรรคคอมมิวนิสต์ราวกับพระอาทิตย์ทอแสงสาดส่องไปยังจิตใจของเหลยเฟิง เขาซาบซึ้งพรรคและรัฐบาลประชาชนจากเบื้องลึกที่สุดของหัวใจ ซาบซึ้งที่พวกเขามอบชีวิตใหม่ให้แก่มวลชน ผู้ยากไร้ เขาแอบตั้งปณิธานกับตัวเองว่า จักต้องเป็นคนดี มุ่งมั่นตอบแทนบุญคุณของพรรคและมวลชน

ตัวอย่างที่ 2

1954 年的秋天，他在清水塘小学光荣加入了中国少年先锋队。那一天雷锋永远难忘，在鲜红的旗帜下，他庄严地举手宣誓，那宣誓久久地回荡在雷锋的心头。(杨称心, 2013 : 39)

ฤดูใบไม้ร่วงในปี ค.ศ. 1954 เขาเข้าเป็นสมาชิกกิจการกลุ่มยุวชนแนวหน้าแห่งประเทศจีน ขณะอยู่ที่โรงเรียนประถมชิงสุ่ยถัง ในวันนั้นเป็นวันที่เหลยเฟิงไม่มีวันลืมได้ เขายกมือขึ้นปฏิญาณตนอย่างหนักแน่นภายใต้ผืนธงสีแดงสด คำปฏิญาณนั้นก็กก้องอยู่จิตใจของเหลยเฟิงเป็นเวลานาน

ตัวอย่างที่ 3

“1960 年 11 月 8 日是我永远不能忘记的日子。因为就在今天，我光荣地加入了伟大的中国共产党，实现自己最崇高的理想。

我激动的心啊，一时一刻都不能平静！伟大的党啊，英明的毛主席！有了您，才有了新　　生命.....”(杨称心, 2013 : 110)

“วันที่ 8 พฤศจิกายน ปี ค.ศ. 1960 เป็นวันที่กระผมมิอาจลืมได้ เพราะวันนี้กระผมรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้เข้าเป็นสมาชิกแห่งพรรคคอมมิวนิสต์อันยิ่งใหญ่ บรรลุความฝันอันสูงสุดของกระผม

จิตใจที่ตื่นเต้นของกระผมไม่อาจสงบลงได้เลยแม้เพียงชั่วขณะ พรรคคอมมิวนิสต์อันยิ่งใหญ่ ท่านประธานเหมาผู้ปรีชา เมื่อมีท่านจึงได้มีชีวิตใหม่. . .”

จากตัวบทข้างต้นสะท้อนภาพลักษณ์สำคัญหนึ่งของเหลยเฟิง คือ การเป็นผู้ภักดีต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีน รัฐบาลและความศรัทธาที่มีต่อประธานเหมา ดังตัวอย่างที่ 1 เป็นเหตุการณ์ที่เหลยเฟิงได้รับชีวิตใหม่หลังจากที่พรรคคอมมิวนิสต์ช่วยเหลือเหลยเฟิงในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านการศึกษา ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในการดำรงชีวิต จะเห็นได้ว่าตัวบทสะท้อนภาพลักษณ์ของเหลยเฟิงในแบบฉบับที่เป็นผู้ไม่ลืมบุญคุณต่อผู้ที่ให้ชีวิตใหม่แก่เขา ดังตัวบทที่ว่า *“เขาแอบตั้งปณิธานกับตัวเองว่า จักต้องเป็นคนดี มุ่งมั่นตอบแทนบุญคุณของพรรคและมวลชน”*

นอกจากนี้การแสดงออกของเหลยเฟิงได้รับการนำเสนอภาพลักษณ์ในอีกมิติหนึ่ง คือ การแสดงความภักดีต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนด้วยการก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ศึกษาในแนวคิดและอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์อันเป็นการหล่อหลอมบุคคลหนึ่ง ๆ ให้กลายเป็นพลเมืองที่เปี่ยมไปด้วยจิตวิญญาณแห่งการปฏิวัติ เชิดชู และเทิดทูนสถาบันชาติ รวมถึงพรรคคอมมิวนิสต์ ตัวอย่างที่ 2-3 ซึ่งเหลยเฟิงก็ คือแบบอย่างของบุคคลที่สะท้อนวิถีแห่งความรักชาติและพรรคคอมมิวนิสต์ให้เห็นเป็นประจักษ์ ดังตัวอย่างที่ 2 นำเสนอเหตุการณ์ที่เหลยเฟิงสมัครเข้าเป็นสมาชิกกิจการกลุ่มยุวชนแนวหน้า (中国少年先锋队 (The Young Pioneers of China) ซึ่งเป็นขั้นแรกของช่วงชีวิตการเรียนรู้ลัทธิสังคมนิยมและลัทธิคอมมิวนิสต์สำหรับยุวชนผู้มีอายุ 7-14 ปี ภายใต้การดูแลของพรรคคอมมิวนิสต์โดยมีสันนิบาตเยาวชนคอมมิวนิสต์จีนเป็นหน่วยบังคับบัญชา กิจการดังกล่าวเกิดขึ้นเพื่อต้องการบ่มเพาะยุวชนในชาติให้เชื่อฟังการชี้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ รักมาตุภูมิ รักมวลชน รักการทำงาน รักวิทยาศาสตร์ เป็นพลเมืองของชาติที่เปี่ยมด้วยจิตวิญญาณฝักใฝ่ในลัทธิสังคมนิยมและเป็นผู้สืบทอดกิจการของลัทธิสังคมนิยมในภายภาคหน้า (中国 少年先锋队全国工作委员, 2017 : 4-12) ข้อความตอนหนึ่งในตัวบทกล่าวว่า *“เขายกมือขึ้นปฏิญาณตนอย่างหนักแน่นภายใต้ผืนธงสีแดงสด คำปฏิญาณนั้นก็กก้องอยู่จิตใจของเหลยเฟิงเป็นเวลานาน”* สะท้อนให้เห็นว่า เหลยเฟิง คือ ผู้ที่มีความมุ่งมั่นที่จะเข้าศึกษาในกิจการของพรรคคอมมิวนิสต์จีนบนแนวทางความเป็นสังคมนิยม

เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 3 คือ การสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์ คือผู้นำหลักของกิจการลัทธิสังคมนิยมอัตลักษณ์จีน อุดมคติอันสูงส่งและเป้าหมายอัน

สูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์จีน คือ การบรรลุลัทธิสังคมนิยม ขณะเดียวกันหน้าที่ของเหลยเฟิงในฐานะสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์มีหน้าที่ศึกษาแนวทางของลัทธิมาร์กซ์และเลนิน รวมถึงการศึกษาความคิดเหมาเจ๋อตง (毛泽东思想 Mao Zedong Thought) ทั้งยังเป็นสมาชิกผู้รับใช้มวลชนด้วยชีวิตจิตใจ (中国共产党, 2017 : 1-23) จากข้อความ "*กระผมเป็นเกียรติที่เข้าเป็นสมาชิกแห่งพรรคคอมมิวนิสต์อันยิ่งใหญ่ บรรลุความฝันอันสูงสุดของกระผม*" ของเหลยเฟิงได้แสดงให้เห็นถึงการเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นความปรารถนาสูงสุดของเหลยเฟิง

การเข้าเป็นสมาชิกในกิจการของพรรคคอมมิวนิสต์เพื่อศึกษาอุดมการณ์และแนวคิดชี้นำของพรรค เป็นหนึ่งในรูปแบบการแสดงออกถึงจิตใจที่ใฝ่การปฏิวัติเพื่อฟื้นฟูมาตุภูมิให้เข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่ **พรรคคอมมิวนิสต์และประธานเหมา คือ สิ่งยึดเหนี่ยวอุดมการณ์ของมวลชนให้มีความเป็นเอกภาพ ความรักและศรัทธาต่อสถาบันทั้งสองจะเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง** ภาพลักษณ์ดังกล่าว ของเหลยเฟิงกลายเป็นภาพจำสำคัญในฐานะที่ประชาชนจีนคนหนึ่งที่แสดงออกถึงความรักต่อสถาบันด้วยรูปแบบต่าง ๆ อันจะเป็นการธำรงไว้ซึ่งเกียรติภูมิแห่งความเป็นชาติภายใต้ระบอบลัทธิสังคมนิยม

2. การอุทิศตนเพื่อรับใช้มวลชนและมีความสุขในการช่วยเหลือผู้อื่น

อุปนิสัยการช่วยเหลือผู้อื่นและรับใช้มวลชนด้วยความจริงใจโดยไม่หวังผลตอบแทนใดของเหลยเฟิงปรากฏในชีวประวัติของเหลยเฟิงซึ่งเขามักออกไปช่วยผู้อื่นอยู่เสมอเมื่อมีโอกาส เรื่องราวอันน่าประทับใจของเขาถูกเล่าผ่านในวรรณกรรม ทั้งเหตุการณ์การไปเป็นอาสาสมัครมอบของช่วยเหลือผู้ป่วยที่โรงพยาบาล การไปเป็นครูอาสาให้องค์ความรู้เกี่ยวกับกิจการกลุ่มยุวชนแนวหน้าที่โรงเรียนใกล้ศูนย์บัญชาการทหาร การช่วยเหลือเด็กที่พลัดหลง ช่วยเหลืองานบ้านแก่ผู้เฒ่าชรา หรือแม้แต่การเอื้อเฟื้อสถานที่ให้แก่คนชรา เหล่านี้ คือ ภาพลักษณ์สำคัญของเหลยเฟิงที่นำมาสะท้อนสู่หลายฉากเหตุการณ์สำคัญในตัวบทของวรรณกรรม ดังตัวอย่างที่ 1-4

ตัวอย่างที่ 1

那点时间里，雷锋给人留下而深刻印象就是省吃俭用：吃粗粮，穿旧衣，裤子又补了补，"一分钱掰成两半花"。其实大家不知道，他对同志们是相当慷慨大方的。

青工刘大兴来自湖南农村，生活贫困拮据，正巧母亲又生病了，来信要 50 元的医疗费，他当时手里只有 20 元。雷锋

知道后，立即拿出自己积攒的 30 元，并陪他一起去邮局寄给了母亲。(杨称心, 2013 : 79-80)

ช่วงขณะนั้น สิ่งที่เหลยเฟิงสร้างความประทับใจแก่ผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง คือ การประหยัดกิน ประหยัดใช้ กินธัญพืชหยาบ[2] สวมเสื้อผ้าเก่า กางเกงปะชุนแล้วปะชุนอีก รู้จัก “เก็บหอมรอมริบ” อันที่จริงแล้วคนอื่น อาจยังไม่ทราบว่า เหลยเฟิงเป็นผู้ที่ใจกว้างต่อมิตรสหายยิ่งนัก

แรงงานหนุ่มจากมณฑลหูหนานผู้หนึ่งนามหลิวต้าซิง มีชีวิตที่ยากจนข้นแค้น เผอิญแม่ของเขาเกิดล้มป่วยขึ้นมาอีกจึงเขียนจดหมายเพื่อขอค่ารักษาพยาบาลจำนวน 50 หยวน ขณะนั้นหลิวต้าซิงมีเงินติดตัวเพียง 20 หยวน หลังจากที่เหลยเฟิงทราบข่าวจึงรีบมอบเงินที่ตนเก็บหอมรอบริบไว้จำนวน 30 หยวน และพาเขาไปส่งธนาณัติให้แม่ ณ ที่ทำการไปรษณีย์

ตัวอย่างที่ 2

“解放军同志，俺真不知道说什么好了！你叫啥名字，是哪个部队上的？俺一辈子都忘不了你的恩情。”

雷锋笑了笑说：“快别说了。我叫解放军，住在中国。再见吧！祝大嫂一路平安！……” (杨称心, 2013 : 131)

“สหายทหารปลดแอก ฉันไม่รู้ว่าจะพูดอะไรดีจริง ๆ ว่าแต่ท่านชื่ออะไร อยู่สังกัดใดล่ะ ฉันจะไม่มีวันลืมบุญคุณของท่านเลย”

เหลยเฟิงพูดพลางหัวเราะว่า “ไม่เป็นไรครับ กระผมชื่อทหารปลดแอก อาศัยอยู่ที่ประเทศจีนครับ ไว้พบกันใหม่นะครับ ขอให้ต้าเส่า[3]เดินทางโดยสวัสดิภาพครับ. . .”

ตัวอย่างที่ 3

“老大娘，您就坐我这儿吧。”他自己的座位让给了老人家之后，就转身去了别处。他干吗去了呢？原来他又寻摸活儿干去了，真是走到哪儿劳动到哪儿啊！

他先是找来扫帚，认认真真的把车厢打扫了一遍，接着又提来热水挨个儿给游客送开水。(杨称心, 2013 : 129-130)

[2] ธัญพืชหยาบ คือกลุ่มพืชตระกูลถั่วแห้งต่าง ๆ เช่น ถั่วเหลือง ถั่วเขียว รวมถึงธัญพืชจำนวกข้าวโพด ข้าวฟ่าง ข้าวโอ๊ต รำข้าวสาลี เป็นต้น

[3] ต้าเส่า (大嫂) เป็นคำที่ใช้เรียกสตรีที่มีครอบครัวแล้ว

"คุณป้าครับ คุณป้านั่งตรงที่ของผมเถอะครับ" หลังจากที่เขาสละที่นั่งของตนให้แก่หญิงชรา พลางหันหลังกลับไปที่อื่น เขาไปทำอะไรน่ะหรือ ที่แท้เขาไปหาอย่างอื่นทำอีก ช่างเป็นคนที่ไปที่ไหนก็มักชอบลงแรงที่นั่นเสียจริง

เริ่มจากการที่เขาไปหาไม้กวาด ปัดกวาดรถประจำทางอย่างตั้งใจ จากนั้นก็นำน้ำอุ่นไปให้ผู้โดยสารทีละคน

ตัวอย่างที่ 4

火车到站后，雷锋扶着老人，帮老人拿着行李，按照信封上的地址，边找边打听，用了差不多两个小时，终于找到了老大娘儿子的住处。

เมื่อรถไฟถึงสถานี เหลยเฟิงประคองหญิงชรา ช่วยเหลือท่านถือกระเป๋า สอบถามที่อยู่ตามที่ปรากฏบนซองจดหมายไปเรื่อย ๆ โดยใช้เวลาราว ๆ เกือบสองชั่วโมง ในที่สุดก็พบที่อยู่ลูกชายของผู้หญิงชราท่านนั้น (杨称心, 2013 : 132)

เหตุการณ์ที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาข้างต้นนำเสนอภาพของเหลยเฟิงในฐานะบุคคลผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือผู้อื่นเสมอเมื่อมีโอกาส ดังตัวอย่างที่ 1 ซึ่งเป็นฉากที่เหลยเฟิงนำเงินที่ตนเก็บหอมรอมริบมอบให้กับสหายร่วมอุดมการณ์ของตนเพื่อนำไปรักษาแม่ที่กำลังป่วยไข้อย่างไม่ลังเล คุณธรรมดังกล่าวของเหลยเฟิงแสดงให้เห็นว่าเขาคิดถึงผู้อื่นมากกว่าตนเอง เห็นอกเห็นใจและพร้อมช่วยเหลือมิตรสหายในยามยากลำบาก

ไม่เพียงแต่อุปนิสัยการช่วยเหลือมิตรสหายในยามยากลำบากที่นำเสนอในวรรณกรรมเท่านั้น เหลยเฟิงยังเป็นผู้ที่มีน้ำใจต่อผู้อื่นแม้ตนจะไม่รู้จักก็ตาม ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่ 2 นำเสนอเหตุการณ์ขณะที่เหลยเฟิงพบกับหญิงวัยกลางคนผู้หนึ่งกำลังขึ้นรถโดยสารกลับบ้าน แต่ทว่าหญิงผู้นั้นทำตั๋วรถหาย เมื่อเหลยเฟิงพบเห็นความทุกข์ร้อนของหญิงคนดังกล่าวเข้าจึงซื้อตั๋วให้กับหญิงผู้นั้น ก่อนจากกันหญิงผู้นั้นได้ถามถึงชื่อและสังกัดของเหลยเฟิง หากแต่คำตอบที่เหลยเฟิงตอบนั้นเป็นที่ซาบซึ้งและกินใจอย่างยิ่ง เขาเลือกที่จะไม่บอกชื่อและที่อยู่ของตน ซึ่งการที่เหลยเฟิงตอบว่า *"กระผมชื่อทหารปลดแอก อาศัยอยู่ที่ประเทศจีนครับ. . ."* อาจหมายถึง เหลยเฟิงมองทุกคนบนผืนแผ่นดินจีนว่าเป็นญาติพี่น้องของเขา อนึ่งการไม่บอกชื่อหรือที่อยู่ของตนนั้นยังสะท้อนว่าการทำความดีช่วยเหลือผู้อื่นไม่จำเป็นต้องบอกชื่อเสียง เรียงนามของตนให้ผู้อื่นทราบเสมอไป

ขณะเดียวกัน ตัวอย่างที่ 3 นำเสนอฉากเหตุการณ์ระหว่างที่เหลยเฟิงโดยสารรถประจำทาง เขาแสดงน้ำใจด้วยการสละที่นั่งให้แก่ผู้อื่น การปัดกวาดรถสาธารณะ พร้อมมอบน้ำดื่มให้ผู้อื่น

ตัวอย่างที่ 4 นำเสนอฉากสำคัญที่หญิงชราผู้หนึ่งกำลังหาหนทางเพื่อไปยังบ้านลูกชายของตน เมื่อเหลยเฟิงพบเข้าจึงอาสาพาหญิงชราผู้นั้นหาที่อยู่ดังกล่าว การที่เหลยเฟิงพยายามช่วยเหลือผู้อื่นโดยใช้เวลากว่า 2 ชั่วโมงในการเดินหาบ้านลูกชายของคนแปลกหน้า แม้จะเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย แต่เป็นเรื่องราวสะท้อนแง่มุมดี ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้สังคมน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

จากตัวอย่างทั้งหมดข้างต้น สะท้อนจิตวิญญาณการอุทิศตนเพื่อรับใช้มวลชนของเหลยเฟิงที่กระทำด้วยความจริงใจ และถือเอาการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นความสุขของตนซึ่งเป็นแบบอย่างที่ควรค่าแก่การศึกษา **วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวสร้างภาพจำในการหล่อหลอมให้เยาวชนเป็นผู้มีเมตตา รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาสแม้จะเป็นเรื่องเพียงเล็กน้อยก็ตาม** ขณะเดียวกันเหลยเฟิงก็ยังให้แง่คิดว่า การทำความดีไม่จำเป็นต้องประกาศชื่อเสียงเรียงนามของตนให้ผู้อื่นรับรู้เสมือนการปิดทองหลังพระ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ภาพลักษณ์ความเป็นวีรบุรุษผ่านตัวบทวรรณกรรมเยาวชนของจีน เรื่อง *เรื่องราวของเหลยเฟิง* ฉบับเรียบเรียงของหยังเชิ่นซิน ที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ไปรษณีย์และโทรคมนาคมประชาชน ผลการวิจัยพบว่า ตัวบทของวรรณกรรมมีการถ่ายทอดภาพลักษณ์ความเป็นวีรบุรุษของเหลยเฟิงใน 2 คุณสมบัติหลักสำคัญด้วยกัน คือ **การเป็นผู้ภักดีต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนและประธานเหมา และการอุทิศตนเพื่อรับใช้มวลชนและมีความสุขในการช่วยเหลือผู้อื่น** คุณสมบัติทั้งสองเป็นคุณสมบัติพื้นฐานสำคัญที่ตัวบทมุ่งนำเสนอและให้ข้อคิดแก่เยาวชนซึ่งเป็นคุณค่าสำคัญของวรรณกรรมเรื่องดังกล่าวที่ต้องการสื่อสารแก่ผู้อ่าน

อภิปรายผลการวิจัย

เรื่องราวของเหลยเฟิง สะท้อนคุณค่าสำคัญในแง่ที่เป็นวรรณกรรมเพื่อนำเสนอเรื่องราวของวีรบุรุษที่เป็นเพียงบุคคลธรรมดา หากแต่เขามีคุณลักษณะเป็นผู้มีคุณธรรมอันสูงส่ง เทิดทูนพรรคคอมมิวนิสต์และประธานเหมาในฐานะผู้มอบชีวิตใหม่แก่เขา คุณสมบัติดังกล่าวของเหลยเฟิงจึงเป็นภาพลักษณ์สำคัญ ในวรรณกรรมเยาวชนที่ถูกถ่ายทอดเรื่องราวในวงกว้างและยังคงมีการตีพิมพ์จนถึงปัจจุบัน ทว่า การเลือกตีพิมพ์วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวและการเลือกใช้ปกหนังสือเพื่อดึงดูดความสนใจผู้อ่าน ผู้ซึ่งเป็นเยาวชนยังแฝงไว้ซึ่งความน่าสนใจเช่นกัน

เมื่อผู้วิจัยทำการสำรวจการตีพิมพ์วรรณกรรมเรื่อง *เรื่องราวของเหลยเฟิง* ผ่านทางเว็บไซต์สำนักพิมพ์จีน รวมถึงเว็บไซต์ขายสินค้าออนไลน์ของจีนหลายแห่ง พบว่า ปัจจุบันวรรณกรรมเรื่องดังกล่าวยังคงได้รับการตีพิมพ์จากหลายสำนักพิมพ์ อาทิ ฉบับสำนักพิมพ์การศึกษาปักกิ่ง ฉบับ

สำนักพิมพ์วิจิตรศิลป์เจียงซี ฉบับสำนักพิมพ์วรรณคดีและศิลปะฉางเจียง สำนักพิมพ์เด็กและเยาวชนเหอเป่ย โดยขอบเขตของเนื้อหายังคงเป็นการเล่าเรื่องชีวประวัติ การทำความดีของเหลยเฟิง ทั้งยังมีการออกแบบหน้าปกหนังสือเป็นรูปภาพของเหลยเฟิงในอิริยาบถต่าง ๆ เช่น ภาพปกเหลยเฟิงในชุดทหารฉบับสำนักพิมพ์การศึกษาปักกิ่ง ภาพปกเหลยเฟิงกำลังช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความสุขใจทั้งการช่วยเหลือคนชราฉบับสำนักพิมพ์วิจิตรศิลป์เจียงซี หรือภาพปกเหลยเฟิงขณะเอื้อเฟื้อที่นั่งให้กับชายชราที่กำลังป่วยหนักฉบับสำนักพิมพ์สำนักพิมพ์ไปรษณีย์และโทรคมนาคมประชาชน นอกจากนี้ยังพบภาพปกที่นำเสนอเหลยเฟิงในอิริยาบทอ่านสรรนิพนธ์ประธานเหมา อิริยาบถเช็ดรถทหาร ซึ่งล้วนเป็นการเลือกเอาฉากเหตุการณ์สำคัญที่สื่อให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของเหลยเฟิง โดยภาพดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของผู้วิจัยในแง่การนำเสนอภาพลักษณ์ของเหลยเฟิง ขณะเดียวกันภายในหนังสือส่วนใหญ่ตีพิมพ์เป็นภาพสี มีรูปภาพประกอบสอดแทรกคำศัพท์และสำนวน เพื่อดึงดูดความสนใจผู้อ่านซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเยาวชนเป็นหลัก

ภาพที่ 1-3 การตีพิมพ์วรรณกรรม *เรื่องราวของเหลยเฟิง* ในยุคสมัยปัจจุบัน

ที่มา : ภาพที่ 1 (ซ้าย) (Liu Jingyu, n.d., online), ภาพที่ 2 (กลาง) (Wen Song, n.d., online)
ภาพที่ 3 (ขวา) (杨称心, 2013 : cover)

จากการเลือกใช้ภาพของเหลยเฟิงในอิริยาบถต่าง ๆ ขึ้นปกหนังสือ ผนวกกับการเรียบเรียงเนื้อหาเพื่อสะท้อนให้เห็นกระบวนการสื่อสารภาพลักษณ์ของเหลยเฟิงเป็นหนึ่งในวิธีการสำคัญที่ใช้วรรณกรรมในฐานะเครื่องมือขัดเกลาทางสังคม (socialization) ซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมร่วมกับหลักทางจิตวิทยาเนื่องจากมนุษย์ในสังคมจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กัน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการหล่อหลอมและสร้างพฤติกรรมความเชื่อร่วมกัน (ทิพย์พาพร ตันติสุนทร, 2558 : 50) ทั้งยังมีอิทธิพลให้การกำหนดบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลเป็นไปตามแนวทางที่สังคมต้องการ เด็กที่เกิดมาจะต้องได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นสมาชิกที่สมบูรณ์ของสังคม สามารถอยู่ร่วมกันและมีความสัมพันธ์กับ

คนอื่นได้อย่างราบรื่น (จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, 2543 : 43-44) การขัดเกลาทางสังคมมีจุดมุ่งหมายหลัก 4 ประการ ได้แก่

1) การสอนเรื่องระเบียบวินัยพื้นฐานของสังคม เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้ว่าสิ่งใดเป็นบรรทัดฐานของสังคม สิ่งใดที่สามารถทำได้หรือทำไม่ได้ สิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ

2) การสอนให้บุคคลรู้จักบทบาททางสังคม เพื่อให้สมาชิกสามารถแสดงบทบาทตามสถานภาพที่ได้รับให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคม

3) การสร้างแรงบันดาลใจและความมุ่งหวังในชีวิต เพื่อให้สมาชิกรู้จักวางแผนในอนาคต มีความมุ่งมั่นในชีวิตไม่ออกนอกกรอบสังคม

4) การสอนให้บุคคลมีทักษะความชำนาญในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกสามารถพึ่งพาตนเองได้ (อัมพร สุคันธวณิช และ พวงเพชร สุรัตนกวีกุล, 2562 : 68)

จุดมุ่งหมายข้างต้นเปรียบดั่งกลไกสำคัญที่จะช่วยปลูกฝังระเบียบวินัย เพื่อให้สมาชิกมีแบบแผนของความประพฤติตามที่กลุ่มกำหนด หรือปลูกฝังความมุ่งหวังที่จะช่วยให้บุคคลเกิดจิตสำนึกในการปฏิบัติตามระเบียบวินัย รู้จักบทบาทและทัศนคติต่าง ๆ หรือทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งความชำนาญในทักษะ รวมถึงการมีระเบียบตามที่สังคมพึงปรารถนาต้องอาศัยการเรียนรู้ การลอกเลียนแบบเรื่องราวในชีวิตประจำวัน (สุพัตรา สุภาพ, 2541 : 46-48) ซึ่งการขัดเกลาจะเกิดประสิทธิภาพในระยะยาวได้ จำเป็นต้องมีการผลิตซ้ำและเผยแพร่เรื่องราวนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง

เมื่อมองปฏิบัติการดังกล่าวย้อนกลับเข้ามาสู่มิติของวรรณกรรมเยาวชนจะเห็นได้ว่า **การใช้วรรณกรรมเยาวชนทั้งนิทาน เรื่องสั้นหรือนวนิยายสำหรับเด็กล้วนเป็นอีกเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้น เป้าหมายของการออกแบบเนื้อหาย่อมเป็นไปเพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้ทางวิชาการ เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้มีหลักคุณธรรม มีระเบียบวินัยพื้นฐานของสังคม หรือเพื่อให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน** ช่วงเวลารับเอาข้อมูลจากวรรณกรรมของเด็กและเยาวชนอยู่ราว ๆ 15 ปี เป็นอย่างน้อย เมื่อเด็กและเยาวชนได้รับการขัดเกลาผ่านเรื่องราวดังกล่าวตลอดช่วงเวลาในวัยเยาว์ของพวกเขา จะทำให้เยาวชนทั้งหลายซึมซับและจดจำเรื่องราวในวรรณกรรม จนนำไปสู่การเรียนรู้และปฏิบัติตามตอกย้ำให้เห็นว่าวรรณกรรมเยาวชนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยสร้างปฏิบัติการดังกล่าวให้เกิดขึ้นได้

เช่นเดียวกับการหล่อหลอมวิถีทางคุณธรรมของเหลยเฟิง เพื่อขัดเกลาเยาวชนจีนให้เป็นผู้รักชาติและรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีเมตตาต่อกัน อันเป็นคุณธรรมสำคัญที่สร้างให้สังคมจีนอุดมไปด้วยอารยธรรมอันดีของคนในชาติอย่างสถาพร การตีพิมพ์วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวที่ยังคงปรากฏในปัจจุบัน (ภายใต้การนำของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง) สะท้อนให้เห็นว่า คุณธรรมที่เกิดจากจิตวิญญาณของเหลยเฟิงทั้งความรักในสถาบันของชาติ พรรคคอมมิวนิสต์ และการเดินตามการชี้นำของผู้นำ

ประเทศ รวมถึงการรับใช้มวลชน ช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีโอกาส ยังคงเป็นที่ต้องการของสังคมจีนปัจจุบัน คุณค่าของวรรณกรรมเรื่อง *เรื่องราวของเหลยเฟิง* จึงเป็นหนึ่งในกรณีศึกษาสำคัญที่เป็นแบบอย่างของการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในเยาวชน

แม้ว่าวรรณกรรมจะเป็นเพียงเครื่องมือลักษณะทางอ้อมในการขัดเกลาเยาวชน โดยอาศัยเนื้อหาจากตัวบทเป็นช่องทางในการถ่ายทอดอุดมการณ์ แนวคิด ทัศนคติ หรือคุณธรรม หากแต่เป็นสื่อสำคัญที่เด็กและเยาวชนพบเห็นได้ง่าย ทั้งยังใช้เป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาพุทธิพิสัย (cognitive domain) จิตพิสัย (affective domain) และทักษะพิสัย (psychomotor domain) ในช่วงวัยเยาว์ของพวกเขาเช่นกัน **การที่ชาติและสังคมหนึ่ง ๆ จะสร้างเยาวชนผู้เป็นอนาคตของชาติให้เป็นไปในทิศทางใด วรรณกรรมเยาวชนจึงอาจเป็นดัชนีสำคัญที่จะขับเคลื่อนกลไกดังกล่าวให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของรัฐบาลได้**

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ยังพบข้อจำกัดในการดำเนินการวิจัยอยู่บางประการ กล่าวคือ วรรณกรรมฉบับที่ผู้วิจัยเลือกใช้ เป็นเพียงมิติหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นความเป็นวีรบุรุษของเหลยเฟิงเท่านั้น อาจไม่ตรงกับภาพลักษณ์ที่แท้จริงทั้งหมดของเหลยเฟิง ฉะนั้นการนำผลการวิจัยไปใช้อาจต้องประกอบกับผลการวิจัยในมิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การศึกษาจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมจีน แบบเรียน เพลง ข้อความจากผู้นำจีน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้สนใจสามารถศึกษาในประเด็นอื่น ๆ รวมถึงเอกสารอื่น เช่น การศึกษาจากฉบับพิมพ์ของสำนักพิมพ์อื่นเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นภาพในมิติที่หลากหลายมากขึ้น อนึ่ง วรรณกรรมเยาวชนของจีนยังปรากฏเรื่องราวความเป็นวีรบุรุษและวีรสตรีผ่านบุคคลอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง ผู้สนใจสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้โดยอาจสะท้อนให้เห็นผลการศึกษาของความเป็นวีรบุรุษและวีรสตรีรูปแบบใหม่ที่ยังไม่เคยมีผู้ศึกษา มาก่อน

เอกสารอ้างอิง

จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์. (2543). *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทิพย์พาพร ตันติสุนทร. (2558). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายการศึกษา.

รัถพร ซังธาดา. (2531). *หนังสือสำหรับเด็ก*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒ มหาสารคาม.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

สุพัตรา สุภาพ. (2541). *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพาณิช.

อัมพร สุคันธวณิช และ พวงเพชร สุรัตนกวีกุล. (2562). *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Anderson, N. A. (2002). *Elementary children’s literature : The basics for teachers and parents*. Boston, MA : Allyn and Bacon.

General Office of the Ministry of Education. (2019). *Booklist for Primary and Secondary School Libraries*. (August 18, 2021) Retrieved from http://www.moe.gov.cn/srcsite/A06/s3321/201911/t20191112_407873.html .

Liu Jingyu. (n.d.). *The story of Lei Feng*. (August 15, 2021) Retrieved from http://product. suning.com /0070067633/11058592432.

Oxford Dictionaries. (2015). *Oxford Advanced American Dictionary for Learners of English*. 8th ed. New York : Oxford University Press.

Schneider, J. (2016). *The Inside, Outside, and Upside Downs of Children’s Literature : From Poets and Pop-ups to Princesses and Porridge*. Florida : University of South Florida Libraries.

Wen Song. (n.d.). *The story of Lei Feng*. (August 15, 2021) Retrieved from http://www.megbook.com.tw /mall/detail.jsp?proID=2936663#.YRfFUYgzbIU.

股允岭. (2018). *雷锋传*. 北京 : 人民出版社。

Gu Yunling. (2018). *Biography of Lei Feng*. Beijing : People’s Press.

杨称心. (2013). *雷锋的故事*. 北京 : 人民邮电出版社。

Yang Chengxin. (2013). *The story of Lei Feng*. Beijing : The People’s Posts and Telecommunications Press.

胡世宗、陈广生. (2018). 雷锋人生三部曲·伟大战士. 北京 : 中国大百科全书出版社。

Hu Shizong, Chen Guangsheng. (2018). *Lei Feng’s Life Trilogy, The Great Warrior*. Beijing : China Encyclopedia Publishing House.

王兴东、陈宝光. (2012). *离开雷锋的日子*. 南昌：二十一世纪出版社。

Wang Xingdong, Chen Baoguang. (2012). *The days of leaving Lei Feng*. Nanchang : 21st Century Publishing House.

郑仲书. (2019). *中华人民共和国大事记：1949 年 10 月-2019 年 9 月*. 北京：人民出版社。

Zheng Zhongshu. (2019). *Events in the People's Republic of China : October 1949 - September 2019*. Beijing : People's Press.

中国共产党. (2017). *中国共产党章程*. 北京：人民出版社。

Communist Party of China. (2017). *Constitution of the Communist Party of China*. Beijing : People's Press.

中国社会科学院语言研究所词典编辑室. (2020). *现代汉语词典 (第 7 版)*. 北京：商务印书馆。

Dictionary Editing Office, Institute of Linguistics, Chinese Academy of Social Sciences. (2020). *Modern Chinese Dictionary (7th Edition)*. Beijing : Commercial Press.

中国少年先锋队全国工作委员. (2017). *中国少年先锋队章程*. 北京：中国少年儿童出版社。

National Working Committee of China Juvenile Pioneer. (2017). *China Juvenile Pioneer Charter*. Beijing : China Children's Publishing House.